

ข่าวสารด้านการเกษตรสหภาพยุโรป

สถานการณ์ | กฎระเบียบ | แนวโน้มในตลาดอาหารและสินค้าเกษตรยุโรป

กระแสเรียกร้องจากพลเมืองยุโรป

ให้ส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์

ยุติการใช้กรงกับสัตว์ในฟาร์ม

สหภาพยุโรปเป็นภูมิภาคที่มีนโยบายการสนับสนุนสวัสดิภาพสัตว์มากกว่า 40 ปี และเป็นภูมิภาคที่มีมาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์สูงที่สุดในโลก โดยมีการออกกฎระเบียบที่สำคัญ คือ Council Directive 98/58/EC ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2541 ว่าด้วยการปกป้องสัตว์ในฟาร์มทุกชนิดที่เลี้ยงไว้สำหรับผลิตเป็นอาหาร ขนสัตว์ หนังสัตว์ หรือเพื่อการเกษตรกรรมอื่น ๆ รวมถึงสัตว์น้ำ สัตว์เลื้อยคลาน หรือสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ อย่างไรก็ตาม ยังคงพบว่า มีสัตว์ในฟาร์มกว่า 300 ล้านตัว ในยุโรปที่ได้รับความทรมานจากการถูกขังในกรง อาทิ ไก่ไข่ เป็ด ห่าน นกกระทา กระต่าย แม่สุกร และลูกวัว

ผู้บริหารของยุโรปเห็นว่าสัตว์ต่าง ๆ ควรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสามารถแสดงพฤติกรรมธรรมชาติได้อย่างอิสระ จึงผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมาย สวัสดิภาพสัตว์ โดยอาศัยกลไกที่เรียกว่า “European Citizens’ Initiative (ECI)” ซึ่งเป็นกลไกที่สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการพัฒนานโยบายของสหภาพยุโรป โดยจะต้องมีพลเมืองยุโรปอย่างน้อย 1 ล้านคน จาก 1 ใน 4 ของจำนวนประเทศสมาชิก ที่เรียกร้องให้แก้ไขกฎหมาย

ความคิดริเริ่มของพลเมืองยุโรปเรื่องสิ้นสุดยุคกรง (End the Cage Age) มีจุดเริ่มต้นตั้งแต่เดือนกันยายน 2561 จนกระทั่งถึงปี 2563 มี NGOs มากกว่า 170 องค์กร และพลเมืองยุโรปเกือบ 1.4 ล้านคน จาก 18 ประเทศสมาชิก ที่ลงชื่อสนับสนุนความคิดริเริ่มนี้ โดยเรียกร้องให้คณะกรรมการยุโรปออกกฎระเบียบเพื่อยุติการใช้กรงกับสัตว์ในฟาร์มภายในปี 2570 และยกเลิกการบังคับป้อนอาหารเปิด/ห่านเพื่อนำดับไปผลิตฟัวกราส์ (foie gras) เนื่องจากเป็นการทารุณกรรมสัตว์

สนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรปข้อที่ 13 รับรองว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก โดยสัตว์สามารถรับรู้อารมณ์ต่าง ๆ ได้ อาทิ ความสุข ความกลัว ความเจ็บปวด และความทุกข์ นอกจากนี้ สัตว์ในฟาร์มยังสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ แก้ไขปัญหา และมีสายสัมพันธ์ทางสังคมเช่นเดียวกับมนุษย์ ในขณะที่การกักขังสัตว์ในกรงเป็นการปฏิบัติต่อสัตว์เสมือนเป็นหน่วยผลิตอาหาร ส่งผลเสียต่อสุขภาพ สวัสดิภาพสัตว์ สร้างความเครียด และทำให้สัตว์เสี่ยงติดโรค

แม้ว่าสหภาพยุโรปมีกฎระเบียบคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์มาตั้งแต่ปี 2541 แต่ที่ผ่านมามาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์ของแต่ละประเทศสมาชิกฯ ยังคงมีระดับที่แตกต่างกันไป อาทิ

- **ไก่ไข่** ตั้งแต่ปี 2555 สหภาพยุโรปได้ยกเลิกการใช้กรงตับ (battery cages) ในฟาร์มไก่ไข่ โดยมีฟาร์มประมาณร้อยละ 50 ที่เปลี่ยนไปใช้กรงขยาย (enriched cages) แทน แต่บางประเทศสมาชิกฯ ได้มีการเพิ่มความเข้มงวดของกฎระเบียบ โดยได้ยกเลิกการใช้กรงตับในกรง เช่น ลักเซมเบิร์ก และออสเตรีย ส่วนเบลเยียม เยอรมนี และสโลวีเนียมีแผนจะยุติการใช้กรงในไก่ไข่ตั้งแต่ปี 2567 2568 และ 2573 (ตามลำดับ) เป็นต้นไป

- **สุกร** สหภาพยุโรปมีแม่สุกรประมาณ 11 ล้านตัว และถูกจำกัดให้อยู่ในพื้นที่แคบมากกว่า 6 เดือน/ปี เพื่อผสมพันธุ์จนถึงขั้นตอนการให้นมลูกสุกร ทำให้ขาดอิสระและไม่สามารถแสดงพฤติกรรมพื้นฐานได้อย่างไรก็ตาม บางประเทศสมาชิกฯ อาทิ สวีเดน นอร์เวย์ ได้มีการออกกฎระเบียบห้ามขังแม่สุกรในคอกแบบของ (sow stalls) ในขณะที่บางประเทศสมาชิกฯ ได้มีการลดระยะเวลาที่แม่สุกรต้องอยู่ในคอกแบบของ อาทิ เนเธอร์แลนด์ (สูงสุดไม่เกิน 4 วันหลังผสมพันธุ์) เดนมาร์ก (3 วัน) และออสเตรีย (10 วัน)

- **กระต่าย** สหภาพยุโรปมีการเลี้ยงกระต่ายประมาณ 120 ล้านตัว เกือบทั้งหมดถูกเลี้ยงอยู่ในกรงตลอดชีวิต ซึ่งกรงมักมีขนาดคับแคบ แออัด จนสัตว์ไม่สามารถยืน ยืดตัว หรือแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้ ส่งผลเสียต่อสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียและเนเธอร์แลนด์ ได้มีการห้ามเลี้ยงกระต่ายในกรงมาตั้งแต่ปี 2555 และ 2559 ตามลำดับ ในขณะที่เบลเยียมค่อย ๆ ยกเลิกการใช้กรงในฟาร์มกระต่ายตั้งแต่ปี 2559 และจะห้ามเลี้ยงในกรงอย่างสิ้นเชิงภายในปี 2568

- **เปิด/ห่าน** สหภาพยุโรปเลี้ยงเปิด/ห่านรวมกันเกือบ 40 ล้านตัว สำหรับผลิตฟัวกราส์ โดยฟาร์มส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในฝรั่งเศส การเลี้ยงในช่วง 2 สัปดาห์สุดท้ายเปิด/ห่านจะถูกขังอยู่แต่ในกรง และถูกบังคับให้อาหารในปริมาณมากเพื่อให้ตัวมีขนาดใหญ่กว่าปกติ 10 เท่า การขังสัตว์ในกรงแคบ ๆ และบังคับให้อาหารวันละหลายครั้ง ทำให้สัตว์ได้รับความทรมาน มีการอักเสบหรือบาดเจ็บของหลอดอาหาร อย่างไรก็ตาม สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก ฟินแลนด์ เยอรมนี อิตาลี ลักเซมเบิร์ก นอร์เวย์ และโปแลนด์ ได้มีการห้ามการทารุณกรรมสัตว์ในลักษณะดังกล่าว

- **ลูกวัว** กว่าร้อยละ 50 ของลูกวัวที่เกิดใหม่ในสหภาพยุโรป (ประมาณ 12 ล้านตัวทุกปี) จะถูกแยกออกจากแม่ทันทีหลังคลอด และอยู่ในคอกเดี่ยว เป็นเวลาเกือบ 2 เดือน การแยกลูกวัวออกจากแม่ส่งผลให้เกิดความเครียด ขัดต่อพฤติกรรมธรรมชาติในการอยู่รวมกันเป็นฝูง รวมทั้งทำลายพัฒนาการด้านร่างกาย และสังคมของลูกวัว แม้ว่ากฎระเบียบสหภาพยุโรปอนุญาตให้แยกลูกวัวในคอกเดี่ยวได้ไม่เกิน 8 สัปดาห์ แต่ส่งผลเสียต่อสวัสดิภาพสัตว์ เนื่องจากลูกวัวขาดพื้นที่ออกกำลังกาย ขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และก่อให้เกิดปัญหาด้านพัฒนาการทางสังคมระยะยาว

พลเมืองของยุโรปเห็นพ้องว่าการใช้กรงกับสัตว์ในฟาร์มเป็นการกระทำที่โหดร้าย ล้าสมัย และสร้างความทุกข์ทรมานให้แก่สัตว์ จึงเกิดกระแสเรียกร้องให้ยุติการใช้กรงในฟาร์มทั่วสหภาพยุโรป และเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจสนับสนุนกฎหมายใหม่ เพื่อยุติการใช้กรงกับสัตว์ในฟาร์มและพัฒนาการทำฟาร์มให้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแผน European Green Deal และยุทธศาสตร์ Farm to Fork ของสหภาพยุโรปที่มุ่งพัฒนาระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์มากยิ่งขึ้น คำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน

ประเด็นเรื่อง “End the Cage Age” European Citizens Initiative ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาหารือในที่ประชุม รัฐสภายุโรป เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2564 โดยมีสมาชิกรัฐสภายุโรปที่ออกเสียงสนับสนุน 558 เสียง คัดค้าน 37 เสียง และไม่ออกเสียงจำนวน 85 เสียง นอกจากนี้ สมาชิกรัฐสภายุโรปยังได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า

- คณะกรรมาธิการยุโรปควรออกกฎระเบียบเพื่อยุติการใช้กรงกับสัตว์ในฟาร์มภายในปี 2570 และยกเลิกการบังคับให้อาหารเปิด/ห่าน ซึ่งนอกจากช่วยส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์ให้ดีขึ้นแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมการแข่งขันอย่างเท่าเทียมกันให้เกษตรกรของสหภาพยุโรปด้วย

- กฎระเบียบใหม่ควรบังคับใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไป และใช้กับสัตว์ที่ละลายพันธุ์ รวมทั้งต้องคำนึงถึงการประเมินผลกระทบตามหลักวิทยาศาสตร์ และคุณลักษณะของสัตว์แต่ละชนิด

- ควรมีช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน (transition period) ให้เกษตรกรมีเวลาปรับตัวและเตรียมกองทุนสำหรับช่วยเหลือเกษตรกรในการปรับตัว

- ทบทวนข้อตกลงการค้ากับประเทศที่สาม เพื่อรับรองว่าผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่ส่งมาจำหน่ายนั้นผลิตภายใต้มาตรฐานคุณภาพและสวัสดิภาพสัตว์ระดับเดียวกับสหภาพยุโรป รวมทั้งส่งเสริมการค้าด้านการด้านสวัสดิภาพสัตว์ในเวทีโลก และให้ความช่วยเหลือประเทศที่สามเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของสวัสดิภาพสัตว์มากยิ่งขึ้น

คาดว่าคณะกรรมาธิการยุโรปจะออกเอกสาร Communication ที่นำเสนอข้อสรุปทางกฎหมายและการดำเนินงานตาม “End the Cage Age” ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2564 ในอนาคตหากข้อเรียกร้องการยุติการใช้กรงได้รับการพัฒนาเป็นกฎหมายที่บังคับใช้ทั่วสหภาพยุโรปย่อมจะส่งผลดีต่อสัตว์ในฟาร์มที่ได้รับอิสระ มีมาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์ที่ดีขึ้น และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอาหาร

สหภาพยุโรปเป็นผู้นำเข้ลสินค้าสัตว์ปีกหลักของไทย ซึ่งการปรับปรุงมาตรฐานด้านสวัสดิภาพสัตว์ของสหภาพยุโรป ที่มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น อาจเป็นอุปสรรคทางการค้าต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อยของไทยได้ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป จะติดตามประเด็นดังกล่าวอย่างใกล้ชิด โดยหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องของไทยอาจพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านสวัสดิภาพสัตว์ของสหภาพยุโรป (และเอกชน) เพื่อเป็นการรักษาสภาพส่งออก และเป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภคในสหภาพยุโรป

เอกสารอ้างอิง

- End the Cage Age” Why the EU must stop caging farm animals โดย Compassion in World Farming International
- End the Cage Age : Looking for Alternative โดย Policy Department for Citizens’ Rights and Constitutional Affairs